Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...тэмнай 1921 оной ...тин 21-hээ гарана. | № 272 (18295). | 1989 оной ноябриин 26, воскресени | Сэн 3 мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси

ДЕМОКРАТИИЕ ҮРГЭДХЭЛГЫН ЗАМААР

...орон дотор социалис...ай үлэхэ гэхэ гэ, али ...Гурбан союзна республ... Литвагай, Латвиин ба ...н экономическа бэлэ... байдал тухай Хуулиин ...е СССР-эй Верховно ...й сесси дээрэ зүбшөн ...ан үедэ арадай депу... урда иимэ асуудал ...ан байгаа. М. С. Гор... ...н түрүүлэгэ доро па... ...ай хамтын заседани

...лтикын депутадуудай ...дурадхаhан проект де... ...ай дунда орёо хурса ...алдаата хөөрэлдөөнүү... ...зэбэ гэжэ экономичес... ...ормын асуудалнуудай ...комитедэй түрүүлэгшэ ...логжин мэдээсэбэ. Зу... ...н дээрэ түрүүшын ун... ...абтаhан энэ документ ...парламентын комите... ...олон комиссинууд дээ... ...нитэ бэшэ заhагдаhан, ...н байгаа. Энэ сессинин ...н табигдаhан hүүлшын ...орёо хурса арсалдаа... ...үнгэрэгшэ средада ...hэ.

...лтикын проект тушаа ...нуудай гол удхань ...Социализмыг эконо... моделиие шэнэлхэ гэ... ...ан республикын хүсэ... ...нэй тала бариншадта ...ana. Нютагай ажахын ...о, сүлөөтэ дэлгүүртэ

...орон дотор социалис... ...ай үлэхэ гэхэ гэ, али ...Гурбан союзна республ... Литвагай, Латвиин ба ...н экономическа бэлэ... байдал тухай Хуулиин ...е СССР-эй Верховно ...й сесси дээрэ зүбшөн ...н үедэ арадай депу... урда иимэ асуудал ...ан байгаа. М. С. Гор... ...н түрүүлэгэ доро па... ...ай хамтын заседани

...лтикын депутадуудай ...дурадхаhан проект де... ...ай дунда орёо хурса ...алдаата хөөрэлдөөнүү... ...зэбэ гэжэ экономичес... ...ормын асуудалнуудай ...комитедэй түрүүлэгшэ ...логжин мэдээсэбэ. Зу... ...н дээрэ түрүүшын ун... ...абтаhан энэ документ ...парламентын комите... ...олон комиссинууд дээ... ...нитэ бэшэ заhагдаhан, ...н байгаа. Энэ сессинин ...н табигдаhан hүүлшын ...орёо хурса арсалдаа... ...үнгэрэгшэ средада ...hэ.

...лтикын проект тушаа ...нуудай гол удхань ...Социализмыг эконо... моделиие шэнэлхэ гэ... ...ан республикын хүсэ... ...нэй тала бариншадта ...ана. Нютагай ажахын ...о, сүлөөтэ дэлгүүртэ

...арбан хоёр жэлэй саада тэ нютагаа дунда hүргүүлин дүүргэhэнэйнгээ ...р хамта hурайан 30 гаран нүхэдтээ ...бухы классаараа түрэл Гаргынгаа ...до ажаллахаяа үлөө бэлэйбди. Ин... ...би ахалагша хонишон М. Ц. Билдуш... ...эхэ хонидой отарада ажалайнгаа ...эй эхилээ hэм. Эндэ хоёр жэлэй тур... Мигмар Цыремпиловичын хүтэлбэ... ...ыяа заабари доро ажаллажа, хони... ...н ёhотойл дүршэл шэдэбаритай бо... ...байнаб.

...эйшье мэдэhээр, мүнөө орон до... ...й түйлай ехэ хүбилалтануud болоожо ...ай. Тиимэhээ би энэ статья соогоо ...гэр бүлэ, ажахы, хамта ажалладаг ...д тухай бодомжонуудаа бэшэхэ гэжэ ...об. Энэмнэ партийн мэдэлжэ шиид... ...нуудтэ минии үгэhэн хэрэгнүүд бо...

...тухайгаа бэшэжэ эхилhэн хадаа тэ... ...ргэлжэлүүлнүү. Би өөрөө татар ...хүн болоноб. Минии эсэгэ Сэнгат ...уллинович Хамалеев арба наhатай ...аа, түрэлхидтээ хамта 1941 ондо ...нютаг нүүжэ ерэhэн юм. Тэрэ үедэ ...н татар гэр бүлэнүүд Буряад орон... ...нүүжэ ерэhэн түүхтэй.

...жэ бидэ түрэл нютагhаа, түрэл та... ...радhаа таhарhан байнөбди. Тэрэ үе... ...ашье татарнууд нүүлгэдэгэн бэшэ ...олон Буряадууд хойто зуг, Казахстан ...нүлгэдөө гэжэ би дуулагшаб. Тэзд ...? Партийн политика тэрэ үедэ тии... ...йгаа гү? Иимэрхүү олон асуудал... ...мүнөө харюугаа оложо байнхай. Энэ... ...н hайшаалтай аяб дэ.

...өөрөө түрэл хэлээ муугаар мэдэхэ ...б. Иигэжэ би имагтал буряад хэлэ ...ө, буряад ёно заншалнуудта хара ...а hуранхэйб. Би огто халаглаагүйб. ...нютагнай ёhотойл буряад нютаг ...аяб даа. Би энэ наhан соогоо на... ...татар гэжэ нааданhан, баhаhан хү... ...ланашагүйб. Гаргада татар гэр бү... ...яала бии. Тэзд нютагай буряа...

...дуud болон татарнуудай хоорондо үндэ... ...hэн яhанай асуудалаар ямар нэг арсал... ...даhай гараhые hанагүйб. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай уегэн хэн-хэн гэшэгүй адли тэгшээр ургэа.

Зүгөөр оронойнмай зарим нютагуудта болоhон нацинууд хоорондын зурилдөөнүүд манай сэдьхэл зүрхэ зобоono. Тезд юугээ эдэ арадуud буляалдадаг юм? Али нэгэнниинь шара үнэтэй, харин нүгөөдэнь хара үнэтэй байнандаа эмэтэй болоно гү? Иигэжэ бодоходо, аймшаатай байна. Хүн түрэлтэнэй болбосоролойнгоо дээдын шатада эрмэлэжэ байхада, энэ ахир ябодал гаргаhамнай харамтай байна.

Гэр бүлэ тухайгаа хөөрэхэ болоо hаамни, нимэ. Би юhэн жэлэй саада тэ нютагайнгаа хүбүүн Шираб Намжилова ходамде гараа бэлэйб. Шираб бидэ хоёр 3 үхибүүдые хумүүжүүлнэбди. Бөкр Баатар хөбүнай hүргуулиин болохохой. Бага Борисной маанадтаяа, гэртээ.

1980 ондо ажабайдалдэмни баhа нэгэ ехэ хубилалта болоhон байна. Би энэ жэлдэ партийн эзэргэдэ абтаа бэлэйб. Тиихэдэ би районно партийна конференци дээрэ райкомой гишүүнэзэр hүнгагдаhан байнаб. Районой партийна организациннуудта зарим хүнүүдэй өөрын дурааар партийнаа гараха баримтануud бии. Эдэмнай партида энэтэрэ аргаар ороhон хүнүүд болоно гээшэ ааб даа. Урдань зарим хүнүүд партида элдэб дээгүүр туршаал эзэлхын түлөө ородог байгаа. Мүнөө иимэ юумэн үгы болонхой.

Манай дунда партийе муушаhаншье хүнүүд бии. Тезд юунэй түлөө? Партийн алдуушуудаа мэдэрhэлгэй, демократиие үргэдхэhэнэй түлөө гү? Миниии hанахада, ажал хэхэ дурагүй, ажал хэнгүй хүнгэхэнөөр мунгэ олохо дуратайшуул иимэ хоб-жэб тараана, хубилган шэнэдхэлгэдэ hаад ушаруулна. Бидэ юрын ажалшад, юрын коммунистнууд энээндэнь эрхим ажалаараа хэрюусанабди.

Шираб бидэ хоёр зургаан жэлэй саада тэ эхэ хонидой отара даажа абаhан байнабди. Эдэ жэлнүүдтэ муугаар ажаллаагүйбди. Жэл бүри ноoho абаха, хурьгадые түлжүүлэх түсэбүүдэ ходо үлүүлэн дүүргэнэбди. Жэшээнь, энэ жэлдэ түрүүшынхиеэ хурьгалhан хонин бүрихөө хурьга түлжүүлээбди. Тиихэдэ эхэ хонидоо нэгэшье гарзада оруулаагүйбди. Гадна ноoho абата түсэбөө үлүүлhэн байнабди.

Бидэ хүдэлмэриеэ ажахын тоосооной гуримаар эмхидхэнхэйбди. Иигэжэ үнэгэрhэн жэлэй дүнгүүдээр 2000 гаран түхэриг мүнтэ, 9 эхэ хони, 7 хурьга нэмэлтэ түлбэри болгожо абаабди. Харин мүнөө жэлдэ энэмнай 8000 гаран түхэриг, 9 эхэ хонин, 14 хурьган болоо. Хараад үзэхэдэ, яhала урматай гээшэ ааб даа.

Мантай хамта миниии эгэшэ хуряахайтан болохо Ж. Д. ба С. С. Доржиевтан, миниии дүү хүбүүн Александр, миниии эсэгэ Сэнгат Галимуллинович гэгшэд ажаллана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, гэр бүлөөрөө ажаллана гээшэбди.

Отарамнай Олтирог гэжэ нютагта үбэлжэдэг юм. Зундаа Соохондой гэжэ газарта хонидоо харуулhаhабди. Намартаа хонидоо эндэhээ тарьяанай узуур дээрэ Хүнтэйн талада адуулнабди. Иигэжэ энэ намартаа hарын түршэда эхэ хонидоо өөрөө искусственна аргаар үрэжүүлжэ үрдинхэйб. Тиимэhээ хурьга абалгамнай үнжагайрхагүй байна.

Манайда 596 толгой эхэ хонид, Т-20 түхэлэй трактор, 45 гектар сабшалан даалгаданхай. Мүнөө жэлдэ бидэ энэ сабшаланhаа 1070 центнер үбhэ хуряажа абаабди. Энээнэйнгээ 20 процентые совхоздоо тушаагаабди.

Газаамнай ёhотойл үбэл ороо ерэбэ гээшэ. Бидэ хонидойнгоо үбэтжэлгэдэ яhала hайнаар бэлдээбди. Зунай, намарай үедэ хонидная яhала hайнаар тобиржоо. Тиимэhээ ерэхэ жэлдэ олон түл абахабди гэзд хүлеэнэбди

КЛКСС-эй ЦК-гай мартын (1989 он) Пленум дээрэ аграрна асуудалай зубшэн хэлсэгдэhэниинь мэдээжэ. Иигэжэ тус Пленум дээрэ газарые эзэтэй болгохо тухай хэлэгдэhэн байна. Энэмнай арендэ болоно гээшэ ааб даа. Бидэ энэ асуудал тухай бодомжолдогбди. Манайда арендэдэ ороно арга боломжонууд бии. Зүгөөр бүхы юумэ hайнаар тооложо үзэхэ ёhотойбди.

Л. НАМЖИЛОВА,
Хурамхаанай районой Гаргын совхозой ахалагша хонишон, партийн Хурамхаанай райкомой гэшүүн, арадай депутадуудай Гаргын сельскэ Соведэй депутат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Л. Намжилова.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

Т. МАЗОВЕЦКИИН МОСКВАДА ЕРЭЭД БАЙhАН ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Горбачев хани ёhоной албанай хэрэгээр Москвада ерээд байhан Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Мазовецкитэй ноябриин 24-дэ Кремль соо уулзаба.

Совет-польско хэрилсаанай үндэhэ hуури хоёр гүрэнэй бэ арадай ажабайдалда аша туhаhаа гүнзэгы эшэ үндэhэтэй байна гэжэ үнэн сэхэ байлгын, нэгэ нэгэндээ hайнаар хандалгын оршон байдалда үнэрэhэн хоёрэлдөөн элирхэйлэн харуулаа. Хани барисаата Польшын урда табигдажа байhан орёо зорилгонуудые шиидхэлгэдэ бага нэгэдэлтэйгээр хандажа, амжалта түйлахыень М. С. Горбачев Польшын правительствада, тэрэниие толгойлогшодо хүсэбэ.

• • •

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. И. Рыжков болон Т. Мазовецкиин хоорондо хөөрэлдөөнүүд энэл үдэр Кремль соо болобо. СССР-тэ бэелүүлэгдэжэ байhан хубилган шэнэдхэлгын мүнөөнэй шатын онсо шэнжэнүүд. Польшын ниитэ-политическэ ба социально-экономическэ ажабайдалда боложо байhан гүнзэгы ехэ хубилалтануud тухай мэдээсэлнүүдые правительствануудай толгойлогшонор андалдан абалсаа.

Хоёр орондо болон дэлхэй дээрэ боложо байhан хубилалтанууdые хараада абажа, хоёр тала совет-польско харилсаанай асуудалнуудые али бүхы талаhаань зүбшэн хэлсэбэ. Хоёр талын экономическа харилсаануудые нарижуулан hайжаруулха, али алиндань ашатай туhатай байлгые хангаха хэмжээнүүдтэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Хөөрэлдөөнүүдэй түгэсхэлдэ оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха талаар харилсаа холбоон тухай хоёр ороной правительствын хоорондохи хэлсээндэ гар табигдаба.

• • •

Т. Мазовецкиин хүндэлэлдэ СССР-эй правительствын үмэнhөө Кремль соо сайлалга хэгдээ.

Совет талаhаа — Н. И. Рыжков, Н. Н. Слюньков, Э. А. Шеварднадзе, Е. М. Примаков болон бусад тусхай тушаалтад байба.

Хани барисаанай оршон байдалда үнэрhэн сайлалга дээрэ Н. И. Рыжков болон Т. Мазовецкий үгэ хэлээ. Тэдэнэй хэлэhэн үгэнүүд альга ташалгаар уггагдаhан байна.

• • •

ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Кремлиин ханын дэргэдэхи Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ венок табиба.

(ТАСС).

Б. МАЛРУНИ ЛЕНИНГРАД ЕРЭБЭ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Канадын Премьер-Министр Б. Малруни Украинын нинслэл хотой танилсаhанайнгаа hүүлээр ноябриин 24-дэ Ленинград ерэбэ.

Б. Малруни Пискаревско мемориальна хүүртэ ерэжэ, Эсэргэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай жэлнүүдтэ наhа бераhан ленинградайхидай, сэрэгшэдэй дурасхаалые ёhолон хүндэлжэ, «Эхэ орон» гэжэ хүшөөгэй дэргэдэ венок табяа. Мемориалай хэтэ мүнхын зула-галай дэргэдэ мүн лэ баглаа сэсэгүүдые табиhан байгаа.

Айлшамнай Арктическа бэ Антарктическа эрдэм-шэнжэлэлгын институдта хүрэбэ.

РСФСР-эй АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ТҮБЭЙ hУНГУУЛИИН КОМИССИДА

Түбэй hунгуулиин комиссиин эзэлжээтэ заседани ноябриин 24-дэ Москвада, Союзуудай байшан соо боложо, hунгуулиин кампаниин эхилhэнhээ хойшо Россин Федераци дотор ябуулагдаhан хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдые сосолбо. Комиссида ороhон мэдээсэлнүүдэй ёhоор, хаа хаанагүй республикын үргэн ниитэ ажалшад, ниитын эмхинүүд, бүхы эрхэтэй hунгалтын урда тээхи хэмжээ ябуулганууdые үнэгэрэлгөөр ехэтэ hонирхоно, hунгалта тухай шэнэ Хуули демократическа үндэhэ hууритай байна гэжэ заагдаа. hунгалтада бэлэдхэлдэ hунгалшадые үргэнөөр хабаадуулха арга боломжонууд бии байна.

hунгалта тухай хуулиин олохон эрилтэнүүдэй шэнэ шэнжэтэй, удха шанартай байhые хараада абажа, Түбэй hунгуулиин комисси hунгалтеда бэлэдхэлые, тэрэниие үнэргэлгые улам бүри тодо нариннаар эмхидхэхэ арга олгоhон үргэн ехэ дурадхалнуудтай тусхай заабаритай бэшэг окружной hунгуулиин комиссинуудта эльгээхэ шиидхэбэри түбэй hунгуулиин комисси абаба. Хуули дотор нейруулагдаhан демократиин хэм хэмжээнүүдые, гол ёhонуудые, hунгуулиин кампанида бэлдэхэ, тэрэниие үнэргэхэ үедэ үнэн сэхэ байлгые, олондо мэдээсэлгые хэлбэришэгүйгөөр сахиха ябаделда гол анхарал хандуулагдаhан байгаа.

Болохоёо байгаа hунгалтые эмхидхэлэй-техническэ талаар хангалгын зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэ, hунгуулиин бюллетеньнүүдэй түхэл дүрсэнүүд, бусад саарhа денсануud тодорхойлогдоо.

Түбэй hунгуулиин комиссиин окружной hунгуулиин комиссинуудтай бата найдамтай холбоо эмхидхэхэ талаар ябуулагдажа байhан хүдэлмэри тухай РСФСР-эй хэлхээ холбооной министрэй орлогшо В. П. Чебяев заседани дээрэ элидхэбэ. hунгуулиин кампаниие материально-техническэ талаар хангалгын асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын, СССР-эй Госнебай, РСФСР-эй Госкомиздадай хүтэлбэрилэгшэд эдэ асуудалнуудаар мэдээсэлнүүдые хэбэ.

Ооhэдынгөө түлөөлэгшэдые hунгуулиин комиссинуудай бүридэлдэ дэбжүүлхэ талаар ажаhуудаг газартаа hунгагшадай суглаануудые үнэргэхэдөө, РСФСР-тэ тэдэнэй ажаhуудаг газарта үнэргэгдэдэг хамтын суглаанууд, эрхэтэдэй суглаанууд тухай дүримоор бэшэ, харин «РСФСР-эй Арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй арадай депутадуудай hунгалта тухай» РСФСР-эй Хуулиин хэм хэмжээнүүдые хүтэлбэри болгохо ёhотой гэжэ Түбэй hунгуулиин комисси эрхэтэдэй хандалгануудта харюусахадаа, ойлгуулhан байгаа.

hунгалтада бэлдэлгэдэ хабаатай бусад зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. 1989 оной декабрь hарада комиссиин бэелүүлхэ хүдэлмэриин түсэб баталагдаа.

Союзна болон республиканска зарим министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ниитын эмхинүүдэй, олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн таваадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэд Түбэй hунгуулиин комиссиин заседанида хабаадаба.

ТЕХНИКЭЕЭ ЗАhАБАРИЛНА

Тунхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой тэжээл үйлэдбэрилдэг, арендна подрядай гуримаар хүдэлдэг бригадын гэшүүд Пархаев, Будаев гэгшэд өөhэдынгөө ДТ-75 түхэлэй гэжэтэ трактораа заhабаритэй эхилhэнэй. Бригададань бүхыдөө 12 трактор тоологдоно. Эдэ техникээ саг соонь, hайнаар бэлдэхын тула заhабаритын тусхай график зохёогдонхой юм.

Таряан ажал дээрэ хүдэлдэг В. Н. Окуневой хүтэлбэрилдэг арендна звеногой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ Хонгор-Уулын аршаанда ошоод амарна, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ hуралсалда хабаадана. Эдэнэр хоёр неделиин туршада тэндэ амархадаа, бэе махабадаа аргалуулха байна. Тус звеногой гэшүүд декабрь hарын эхээр Хонгор-Уулын аршаанhаа бусажа ерэхэдэ, техникэ, машинаяа бэлэн болгохоор түсэблэнэ.

Н. ДАМБАЕВ.

АШАГ ОЛЗОТОЙГООР ХҮДЭЛНЭ

Жэлэй эхинhээ гарай дурасхаалта бэлэгүүдэй заводой, hэеы гутал дерадаг фабрикын, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй коллективүүд hайнаар хүдэлжэ, гурбан кварталай дүнгөөр түрүүшын hууринуудые эзэлбэ.

Сүхыы арhанай, Кировэй изрэмжэтэ заводууд гарза гаргашаяа нилээн доошолуулаа. Арhанай заводойхид эрэшэгэ шангадхажа, ашаг олзотойгоор гараба.

Шэнэ түхэлэй 139 янзыы эд зүйл жэлэй эхинhээ гаргагдаба. Гурбан миллион гаран түхэриг онсо моодко зүйлнүүд бүтээгдэжэ, худалдаа наймаанда эльгээгдэзэ.

Министерствымнай предприятинууд хэлсэтэ уялгануудай өөдөр продукци эльгээхэ түсэбөө 104,4 процент бэелүүлээ, түсэбhаа гадуур 35 мянган түхэриг түлөөhэтэй туhалгамжа үзүүлээ. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Бүхы коллективүүдэйнгээ ороhон ашаг олзые хамтарууплед үзэхэдэмнай, экономическа урмашуулгын, социальна хүгжэлтын жаеда эльгээгдэжэ мүнгэ зоориин хэмжээн яhала ехэ гэзд тэмдэглэмэзр.

М. БОГАТОВА,
республикын Нютагай промышленностиин министерствын түсэблэлгын-экономическа таhагай начальник.

ҮНДЭР ДҮНГҮҮДЫЕ ТУЙЛАА

Захаамнай районой ажахынуудай гол hалбаринь хадаа мяханай үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэ болоно. Энэ хэлэгшэеэ хэдэн тоо баримтануудаар батадхахада өөрэгүй. Далахайн совхозой хүдэлмэрилэгшэд залуу коммунист, сомоной Соведэй депутат Сэсэгма Шойдорова, Владимир Банзархаев гэгшэдэй даадаг фермэнүүд энэ жэлдэ яhала амжалтатай хүдэлжэ ябаба. Эдэ фермэнүүдтэ жэлэй эхинhээ хойшо зуун үнэн бүрихөө дунда зэргээр 85—86 тугал абтаhан, тугалай шэнгүүрые нэмэхэ даабари 30—40 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэнэн байна. Үнгэрhэн арбан hарын хугасаа соо нэгэшье толгой үнэзд гарза хоролтодо оруулдаагүй.

Сэнгын совхозhоо Аркадий Санжиевич Бабалаевай, Иван Аюшеевич Норбоевой, Владимир Гапилович Гапиловай ударидадаг мяханай үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг түрүү фермэнүүд январь-ноябрь hарануудай туршада эгээл олон толгой hүгал абаhан, тугал бүхэнэйнгөө . шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 600—800 граммаар нэмээhэн, үнездэз нэгэшье гарза хоролтодо оруулаагүй харуулhан байха юм.

Хемнийн совхозой түрүү магшад Николай Дымбрылович Лрйжаловай, Бато-Мунко Дымбрыловичи Гонгоровой, СССР-ий 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой Жаргал Доржиевай, Бөкр Жагбаевай, Виктор Соктоевой хүтэлбэрилдэг коллективүүд мүн лэ энэ талаар амжалтатай ажаллажа ябаhаниинь hайшаалтай.

М. ЦЫРЕНОВ.

ЭРТЭЭНhЭЭ ЭХИЛАЭЭД...

hаяшаг лэ гэхээр таряалан, сабшалан дээгүүр трактор, машинануудай хунхиноон замхажа, ургаса хуряалгын дүүрэhээр үни болоогүй. Гэбэшье механизаторнуудта миин hууха сүлөө саг хаанаhаа байхаб даа.

Эдэ үдэрнүүдтэ заhабарилгын мастерскойнууд соо баhал халуун хүдэлмэри эхилбэ. Ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хабаадуулагдаха техникые эртээнhээ hайнаар заhабарилха хэрэгтэй ха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригаданууд, МТМ-гэй хүдэлмэригшэд гансашье энэ жэлдэ бэшэ, урда жэлнүүдтэшье, техникээ намар эртээнhээ заhабарилжа эхилдэг заншалтай. Мүнөө эндэ трактор, машинануудай заhабарилагдажа эхилhэр хоёрдохи hарань ябажа байна.

Энэ түрүү ажахыдашье заhабарилгынь хүдэлмэриин эршэ үшөөл hула. Эндэ механизаторнуудай гэм зэмэ үгы. hэлгэзд табиха запас хэрэгсэлнүүд дуталлдана ха юм. Тиибэ ябашье hаань, Никольскын механизаторнууд заhабарилагдаха ёhотой 37 тракторай — гурбыень, 29 комбайнай—табыень бэлэн болгоо. Мүн 40 сеялкэ, хэдэн плуг, культиватор гэхэ мэтын техникэ заhабарилагдажа гаргагдаа.

Техникэ заhабарилга дээрэ дүршэлтэй механизаторнууд В. П. Лошкарев, В. В. Варфоломеев, Н. И. Парфенов, В. Ф. Калашников болон бусад оролдосотой hайнаар хүдэлнэ.

— Абаhаар hэлгээд табиха шэнэ запас хэрэгсэлнүүдэй байгаа hаань, ажалнай hураргүй урагшатай түргэн байхаhаб даа. Тээд өөhэдөө арга хүргыень оложо, хуушан зүйлнүүдые hэльбэжэ, гагнажа, тошиилдожо байгаад, таарулжа табихадамнай саг ехэ ошоно, ажалай бүтээсэ бага байна,— гэжэ механизаторнууд хэлэнэ.

Мастерской соохи ажалайнь эрхэ байдал hайн гэхын аргагүй. Олон трактор оруулжархихадань, уйтан, утаа уняар болоно. Хэды орёо бэрхэтэйшье hаань, колхозой механизаторнууд ерэхэ хабартаа, зундаа, намартаа таряалан, сабшалан дээрэ хүдэлхэ бүхы техникээ саг соонь бэлдэхын тула шадалаараа оролдоно.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай дэлэр

УРАГШАА ЕХЭ АЛХАМ ХЭБЭ

...лдэ Доржи Банзаро... ...мжэтэ колхозой hаа... ...ритой амжалта түйлаа ...олохоор. Үнэзн бури... ...н hүнэйнгөө хэмжэ... ...дэгэ фермэ-үүд район ...тоүү зэргэдэ гараа... ...hаа, урда жэлнүүдэй... ...хуулхада урагшаа эли... ...алхам хэб.

...лхэдэ, жэлэй үнэрhэн ...арын дүнгөөр ажахын ...уд недондоной эхэ ...й жэшэхэдэ үнэзн бү... ...94 килограммаар ехэ ...г байна. Колхозой бу... ...hаалишадай хахалhаа ...ь жэлэй эхинhээ хой... ...н бүхиигөө hу hаа... ...0 килограммаа дэ... ...гаа. Илангаяа Цыдэ... ...ермын-хид (даагшань ...Доржиева) үнэзн бу... ...94 килограмм hу hаа... ...ны соогоо мүрысөөн... ...лжэ ябана.

Байгша онодо ажахын түүхэдэ түрүүшынхиеэ гурба мянгаан hаалишад тодороо гараха аргатай. Тусхайлбал, hаалишан Гончигма Балсановагай жэлэй эхинhээ хойшо үнэзн бүрихөө 2682 килограмм, тэрэ тоодо октябрьда 222 килограмм hу hаа... ...hаарынь харахеда, тэрэнэй 2000 килограмм хилэ дэбхэнь дамжаагүй. Мүн бэрхэ hаалишаг Цыдэн-Ешэ Сосоров бараа тэрэ хэмжээндэ хүрэхэгэр.

hаалишадайнгаа үнездэй hу шэнэые дэшэлүүлжэ шедаhаньнь ашаар колхоз сагаан зэрэ үйлэдбэрилхэ, түрэндэ худалдаха жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ. Бүхыдэнь 15.675 центнер hу абаад, жэлэй дүүрэгэр түсэбөө гадуур үшөө ехэ hу абаха зоориитой.

Б. ЦЫБИКОВ.

Ээдын район.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Тоосоон ба һунгалта

ҮҮРГЫЕНЬ ҮЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Ахын агропромышленна комплексын худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой тоосоото-һунгалтын конференци болобо. Унгэрһэн гурбан жэлэй туршада бэелүүлэгдэһэн ажал хэрэгүүд тухайгаа профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Н. Н. Базаров тоосоһон байна. Элидхэл соо худөөгэй ажалшадые шэнэ амжалтануудта элсүүлхэ талаар профсоюзай эмхинүүд тоосоото үе соо горитой ажал ябуулаа гэжэ тэмдэглэгдэ.

— Манай һалбарин профсоюз хамтадаа 750 гэшүүдые хамтадхана. Энэ ехэ хүсэн гэшэ. Тиимэһээ профсоюзай хүсэ, арга боломжонуудые зүбөөр, шадамераар хэрэглэхэ, табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнние элсүүлхэ гэшэ профсоюзай райкомой гол зорилгоень мөн, — гэжэ элидхэлшэ Н. Н. Базаров хэлэбэ.

Гадна профсоюзай үүргэ гансашье худөө ажахын үйлэдбэрние һайжаруулха, дээшэлүүлхэ хэрэгээр хизаарлагдана бэшэ ааб даа. Тэрэнэй гол үүргэнүүдэй тоодо ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ, тэрэнние эмхидхэжэ, дүнгүүдыень саг соонь сосолжо, эоной үзэмжэдэ табилга, эрхим дүнгүүдые туйлаһан хүнүүдые, коллективүүдые үрмэшүүлгэ ороно. Ажалшадай ажаллаха, ажаһуюа эрхэ байдал байгуулха гэшэ профсоюзай бэелүүлэх гол зорилгонуудай нэгэн. Тиихэдэ хүмүүжүүлгын худэлмэри онсо һуури эзэлдэг ааб даа. Худөөгэйхидэй ажаһуудал, ажабайдал һайжаруулха, социальна хүгжэлтые хараабаа алдахагүй гэшэ профсоюзай гол зорилгонууд болоно.

Ажал дээрэ аюулгүйе сахилга баһал ехэ удха шачаргай. Энэ хэрэгтэ районой колхозуудта бага анхарал хандуулагдана. Колхозуудай промфинтүсөбүүд соо энэ хэрэгтэ мүнгэн һомолгодоногүй. Энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа байһенай дүн гэхэдэ, хөөр жэл хахад соо ажал дээрэ гэмэхэ хөөр үшөр тохёолдоо. Иимэ үшөр «Коммунизм» колхозодо, «Аха» гэһэн кооперативта болоо. Тэрэшэлэ худэлмэришэд түсхай хүбсөөһа хунараар мүүгаар хангагдана. 1988 ондо элдэб үбшэ хабшаһай шалгагаанаар 5963 ажалай үдэр хиидэ һалаа.

Профсоюзай бүлэгүүдэй худэлмэри тухай тогтожо хэлэхэдэ, Н. Н. Базаров тэдэнэрэй үшөөл һуулаар ажаллаадагые шүүмжэлэгшэдтэй үүлэгалгануд үнэргэгдэхэ юм.

Севастополь түлөөһэгүй путёвконуудаар ошохо хүнүүдые олоогүй байха юм.

Элидхэл соо соёлой гуламтануд ялаа худэлнэ гэжэ заагдана. Гадна боложо үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын профсоюзай суглаанууд дээрэ профсоюзуудай эхин эмхинүүдэй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажал шүүмжэлэгдэнэн байха юм. Нэн түрүүн, ажаллажа байһан зондо тааруу зохид байра байдал хангагданагүй. Иланхаяа малшадай байра байдал муу байнаар.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд Л. М. Галсанов, И. Б. Соетова болон бүсэд мүнөө уедэ ared зоной, ажалшадай ажабайдал, ажаһуудал улам һайжараа гэжэ тэмдэглэлэбэ. Профсоюзай ажал бүри һайжарха ааб, колхозуудай профсоюзуудай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ямаршье түлөөһэн түлэгдэнэгүй. Тиимэһээ ажалынь хэйша хэрэгээр хэгданэ гэжэ тэдэнэр онсолон зааба.

— Лениной нэрэмжэтэ колхозодо хүүгэдэй сэзэд нэгэдэхэнь. Эхэнэрнүүдэй ажалда ехэ хүндэлэлтэ болохонь — гэжэ Л. М. Галсанов хэлэбэ.

Саашань тэрэ иимэ ехэ суглаан дээрэ бүряад хэлээрээ хэлсэдэг болоёл гэжэ дурадхаба. Юундэб гэхэдэ, эндэ нэгэшье ород хүн үгы, булта бүряадууд һууна ха юм.

— Саг һайн болоо. Жэшээлхэдэ, «Улаан-Аха» колхозой малшад 12 путёвко абаад амаржа, бэ, махабадаа һайжаруулаа, — гэжэ, «Улаан-Аха» колхозой хонишон Ажалай Алдаа Солын II, III шатын орденүүдэй кавалер И. Б. Соётова хэлэ. — Манай колхозодо дунда нүргүүли баригдажа, үхибүүдэй нютаг дээрэ байгаа. Һуредаг болохонь.

— Социальна хүгжэлтын талаар манай колхозодо бага-сага юумэн хэгдэнэ, — гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Б. С. Гасанов хэлэбэ — Малшадай гэр бариха түсэбтэйбди. Нүргүүли—сед-ясли ашаглалгада үгтэхэнь. Спортзал баригдажа эхилэхэй.

— Манай колхозодо профсоюзай эмхинэ бии, үгүй гэ хэлэхэгүй юм, — гэжэ «50 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ В. Ч. Путукеев хэлэбэ. — Сэашадаа колхозуудта профсоюзай эмхинүүдые һайнаар ажалладаг болгохо шухала.

Балагтын колхозой профкомой түрүүлэгшэ Д. Ж. Бэргаев, «Найрамдал» колхозой малшан С. Т. Хамеганова болон бүсэд делегадууд үгэ хэлэх.

Конференци дээрэ агропромышленна комплексын худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай ажалай талаар техническэ инспектор С. И. Андреев, партийн райкомой секретарь С. Ж. Ангархаев гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Конференци зохихо тогтоол баталан абаа.

Вл. ГАЛСАНОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ЭРИЛТЭНУУДТЭ ХҮРЭМӨӨР

Бүхэдэлхэйн шанарай үдэр ноябрь һарада тэмдэглэгдэдэг болобо. Юрэнхыдөө, дэлхэйн хүгжэлтэ олон оронууд шанарай үдэр, долоон хонот, һара гэхэ мэтые үнгэрэгдэг болоһоор үнинэй юм. Уласхооронды экономическа харицаануудай бэхижэхэ тулаа продукцийн шанарай асуудалда анхарал бүри хүрсэдэг.

Энэ үеэ нимэ үдэрэй зорюулегдаһан республиканска семинар һаа боложо үнгэрбэ. Продукцийн шанар эрид һайжаруулгын тула Уласхооронды стандартизацийн организацийн (ИСО) 9000 серийн стандартнуудые нэбтэрүүлгэ тухай үргэн хөөрэлдөөн болоо.

Юүб гэхэдэ, мүнөө үедэ бүхэн бүгдээ соо шанар һайжаруулха гэбэл, хари гүрэнүүдэй онцлон тухеэрэлтэ, эрдэб янзын зүйлнүүдые худалдан абаха баатай болонобди. Иигэхын түлэдэ гадаадын валюта хэрэгтэй. Уламжалан предприятинууд хари гүрэндэ өөнэдыкгөө продукци худалдаха ёһотой болоно. Хари гүрэнэй ад хэрэглэгшэдэй далгуурта гаразын түлэ ИСО-гой 9000 серийн стандартнуудта таараха тусхай гурим үйлэдбэрилэ нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой. Хари гүрэнэй хэлсэ баталха туршагдуулгуудэ хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Абаканай вагон бүтээлгын Харьковай турбинна заводуудай һайн шанар түйлаха промышленна бааргүй тула огло хэтэй контракт баталжа шадабагүй.

Продукцийн шанар нарижуулгаа һайжаруулха комплексно система (КСУКП) ехэхидэ үйлэдбэрийн талые хамгаалдаг, харин ИСО-гой стандартнуудтэй гол түлэб хэрэглэгшэдэй, худалдаач абагшадай тала баридаг гэһэн бодол зүйтэй гэжэ һанагдана. Эндэһээ нэгэ нимэ тобшолол хэмээр: «ИСО-гой стандартнуудые нэбтэрүүлхэдэ, Госстандартын зөвшөөрөлтэй байхагүй, харин өөнэдын хараа, үүсхэл хэрэгтэй. Хари гүрэнэй далгуурта гаразын түлэ ИСО-гой дүримөөр үйлэдбэрилэ нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой. Хари гүрэнэй хэлсэ баталха туршагдуулгуудэ хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Абаканай вагон бүтээлгын, Хар

ДАБААНАЙ ДАБААН

ВЕДУУДЭЙ ДЭЛМЭРИ

Октябрийн социалис... болоhоор манай ... даган хоёр үндэрые ...жа, түүнай ехэ за... ...ваад байна гээшэ. Эдэ ...үүдэй хугасаа соо Эхэ ...тугжэн ургаа, ажабай... ...е найжараа. Хүн зом... ...ым номтой болоо. Аха ...ууд бүлэ соо хү... ...арад бүхэн адли тэг... ...жаргалаа эдлээ.

...би хочишон хүнби. ...ичишье угай малшад ...немгартай. Тиимэhээ ...ууган, түдэлжэ ябаг... ...орхэтэйб.

«Георгиевский» сов... ...ин район дотор то... ...хонуудай нэгэн бо... ...түлэй жэлнүүдтэ муу ...дүнгүүдтэйгээр хү... ...дана. Нёдойдо жэл... ...ион 500 мянган ша... ...г олзо оршотой гэ... ...ий. Байгша ондошье ...дүнгүүд түйлагдаха Тухайлбал, олзо ор... ...недондоной хиноо ехэ ...та.

...эгэл ашаг олзотой ...хони үсхэбэрилгэ бо... ...ы. Тиимэhээ хонидой ...hайжаруулха хэрэгтэ ...даан хандуулагдана.

...манай совхоз 23600 ...идтой. Тэдэнэй 11 ...ааниинь эхэ хонид бо... ...ийгай 24 hүрэг бол... Нэгэндэнь бүхы бу... ...нибди.

...до совхознай дун 410 центнер коноо ...ийн «сагаан алтан» гу... ...даахя даабари улуу... ...эз hэмди. Иимэ дун... ...гал хонишодой hой... ...лаhанай ашаар туй... ...ааш ааб даа.

...бан хоёродохи табан ...шада 100 эхэ хонин ...100 гаран хурьгадыг ...соо олошорсо. Тэ... ...о залуушуулгыше бии. ...ий эхэ хонидой ...лажа ебаад. Дарима ...ы суглаан хүдэлжэ ябаг... ...коммунист Цырен ...ундэр дүнгүүдые

...ховтой отара дээ... ...шэ жэлдэ 100 эхэ ...hиное 125 хурьган аб...

...аа. Тэдэнээ эхэhэнь hалгаахадаа, толгой бүриинь шэгнүүрые 18 килограммда хүргээ юм. Энэ хадаа хараалгадаhанhаа нэгэ килограммаар дээшээ болоно. Гадна нооно хайнидой отаранууд дээрэ түл абалгын халуун хаhа янгинема ячаарь hараhаа эхилхэнь. Май hарын эсэс багаар абтаhан түлые эхэнүүдhээнь hалгаажа, шахан таргалуулха ёhотойбди.

Нютагаархидни намайе районно Советэй депутадаар hунгаа юм. Мүнөө үедэ арадай hунгамал байха гээшэмнай хүндэтэйшье, тиихэ зуура хүнгэн бэшэ хэрэг болоно.

hунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ Ашангэ нютагаархимнай намда захяа үгэхэдөө, түрэл тосхоноо хүүгэдэй ясли-садтай, hургуулиин шэнэ байшантай болгоо hаамни, хэды hайн байха бэлэй гэжэ хэлээ hэн.

Эдэ захилнуудые бэелүүлэх хэрэгтэ бага бэшээр оролдолго гаргааб. Мүнөө сэдьхэлээ хананхаиб. Юуб гэхэдэ, үгтэhэн захяанууд бултадаа бэелүүлэгдэдэ. Ашангадамнай энэ намартеэ найман жэлэй hургуулин нэгэдэнхэй. Хүүгэдэй ясли-садшье хүдэлнэ. Тэндэнь хамтадаа hургуулиин наhа гүйсөедүй дүшеед шахуу багашуул хүмүүжүүлэгдэнэ.

Гадна манай отделениин түб Ашангэ тосхонноо 9 километрын зайдэ амарэлтын байшан баригдажа, энэ зундаа ашаглалгада үгтөө юм. «Наран» гэжэ энэ байшанда нажарай наргай сагай хугасаа соо 270 хүн амаржа гараа. Бэеэ аргалуулаа, хүсэ шадалаа нэмээгээ.

Манай Ашангын сомоной Соведэй харьяата газар дээрэ бага hүүринүүдые hэргэн хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Ашангэ, Амгалантэ hүүринүүдтамнай hүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршадэ ямар ехэ юумэн хэгдээ гээшэб? Байрын гэрнүүд баригдана. Амгалантедамнай спортын байшангай hүүри табигдаа. Шэнэ магазин ашаглалгада оруулагдахаар бэлэн болоо.

Жэлээ жэлдэ шэнэ эрьел дабеанүүдые дабажа гарахаламнай, урдамнай шэнэ дабаан тобой хэрэгдана. Тэрэнние дабажа гарэха шэнэ хүсэ, шэнэ тамир бидэндэ хэрэгтэй. Эдэнние гаталан гарахя гээшэ манай хүсэл найдал. Октябрийн хубисхалаар заяагдаhан Совет засагнай хубилган шэнэдхэлэйн уе сагта шэнэ хүсэ абажа, бодото бэеэ бэелжэ байна. Нютагай Совет зургаануудай эрхые дээшэлүүлэнгүйгөөр бодото байдалые хубилгаха гээшэмнай хүшэр ааб даа...

Мүнөө орон доторнай хаа хаанагүй нютагай Советүүдтэ hунгалтадэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Совет демократи хүгжэн hалбаргаа лэ! Бидэнэй зориго тодо.

И. ГАЛСАНОВ.
«Георгиевский» совхозой ахалагша хонишон, Хорин районно Советэй депутат.

ОООНООР ЖЭЛДЭ

ХИЛЫН СААНАhАА

ТАСС · АПН

...АКОВСКИИН ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

...АВА. Урда тээхи тэрэнэй хүтөлөрилhэн Ми... ...ые ...ын ту... ...ladaдhан Селмэ... ...ай комиссия... ...урда НОРП-ын ...згадэмни секретарь ...ний үгэ хэлэбэ, ...ин сентябрьhаа 1989 ...ст хүрэтэрхи үедэ ...ийн, ГДР-эй Арадай ...еньер-министр Хане ...руүтэй шэнэ пра... ...ые hунгаба. 28 хүн... ...дhэн шэнэ комин... ...ридэлдэ правитель... ...ойлгошоо гад... ...ээн 16, ЛДНР-гай ...н 3, НДПР-гай ба 2—2 түлөөлэгшэ ...льствын шэнэ бү... ...оо 16 хүнөөр хо... ...роогдоо. Министрнүүдэй Соведэй үрдын бүридэлhөө Модров 8 хүнние өөрынгөө ка... ...бинедтэ оруулба. Мүнөө ка... ...бинедтэнь 3 эхэнэр ороо. Эдэ...найй хэд бэ гэхэдэ, эко... ...номыкын талаар премьер-ми... ...нистрэй орлогшо Христа Люфт (СЕПГ), финансын ба сэнгүүдэй министр Ута Ни... ...кель (СЕПГ), ажалай ба хүл... ...hэнэй министр Ханнелоре Мейс (СЕПГ) гэгшэд болоо.

Урда тээнь дурадхалдаhан Вильфрид Поснерон найдатурын орондо Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын дурадхалаар профессор Хан Хайщ Эмоис эрдэм hурагсалай ба валдуулалай ми... ...нистрэар hунгагдаа.

...Й Науканууудай академиин гэшүүн

...Индиин элитэ мэ... ...дэмтэ, медицинскэ ...нуудай советэй ге... ...директор профес... ...Синих Найнталда Науканууудайака... ...демиин гэшүүнэй ...ааг. Сарюулагдаа, ...ай ба медицинын ...ийн мэргэжэлтэнүүдые туй... ...лаа. Хүн хөрэ эрдэмтэдэй харил... ...саае хүгжөөлгөдэ хубитаяа оруулhанайнь түлөө нимэ хүндэтэ нэрэ эзэргэ тэрэндэ өгөгдөбө.

СССР-эй Науканууудай академиин вице-президент, академик В. А. Копцог диплом сарюулхадаа, нейрофизиологиин ба зүрхэнэй физиологиин талаар А. С. Найталиг хэhэн эрдэм хүдэлмэрилэгшэдэй нэлтэнүүд бүхы далхэй дэ... ...дэрэ өгөгдөн дабажа шалгахагүй байна.

Арадай засагай 45 жэл хубхай хоёноор үнгөрөө гэhэн баталамжые М. Раковский орид бүрүүлгаба. Олохон арга боломожнууд алдагаа, оромнай шухала хуби...талганнуудые орөйтолго хэ, түбэшье адэ жэлнүүдтэ ерээдүй байдалай байгуулагдаха ёhотой бата үндэhэ hүүри табигдаа.

ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

...й Науканууудай академиин гэшүүн

...Индиин элитэ мэ... ...дэмтэ, медицинскэ ...нуудай советэй ге... ...директор профес... ...Синих Найнталда Науканууудайака... ...демиин вице-президент, академик В. А. Копцог диплом сарюулхадаа, нейрофизиологиин ба зүрхэнэй физиологиин талаар А. С. Найталиг хэhэн эрдэм хүдэлмэрилэгшэдэй нэлтэнүүд бүхы далхэй дэ...

ОНОНОЙ ГАРАМ

...hАЙХАН ЗАНШАЛАЙНГАА УГ ЗАЛГАЖА...

Мүнөөдэр — Монголой Арадай Республикын байгуулагдаhаар 65 жэлэй ой

ШЭНЭ БАЙДАЛАЙ ШЭНЖЭНҮҮД

ХУУЛИ ХҮСЭНДӨӨ ОРОБО

Газарай гүн дундахи баялигууд тухай Хуули хүсэндэчь оруулагдаба. Айхабтар оробо түбэгтэй ушар байдалhаа уламжалан, энэ хуулиие баталан абаха гээшэ шухала удха шанартай болоhон байгаа. Мүнөө Монгол орондо шулуу нүүрhэнэй үнгэтэ болон хоморой шухаг металлнуудай, плавикова шпадай, дабhанай, үнгэтэ шулуунуудай, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилэн абаха минеральна түүхэн эдүүдэй 200 гаран уурхай промышленна аргаар ашаглагдажа байна.

Гэбэшьэ олохон ушарта эдэ ашагта малтамалнуудай түсхай зүбшөөлгүйгөөр, имагтал албан зургаанай аша түhэда ашаглагдажа байhаниинь халагламаар. Юуб гэбэл, иимээр «ашаглаhанай» hүүлээр гол түлөб айхабтар үргэн ехэ газар дайда бузарлагдашадаг, гүнзэгы ехэ нүхэ hүбэнүүд гаргагдашадаг гээшэ. Шэнэ хуулиин актын хүсэндөө соуулагдахадань, газарай гүн дундахи баялигуудые хамгаалхэ, тэдэниие гамтайгаар, түсэбэй ёhоор ашаглаха хэрэг юридическэ аргаар лаб хангагдаха юм.

ОНОНОЙ ГАРАМ

Доржийн ГАРМАА, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат

...hАЙХАН ЗАНШАЛАЙНГАА УГ ЗАЛГАЖА...

МОНГОЛ ороhоо ерэhэн гүрэнэй драмын академическэ театрай гастролиин манда тугэсхэгээ байхада, МНР-эй байгуулагдhаан 65 жэлэй ойн баяр мүнөөдэр гүйсэбэ. Аха дүү ёрадайнгаа түүхэтэ hайндэрые манай Буряад ороной олониитэ баяртайгаар тэмдэглэбэ.

Энэ ушартай дашарамдуулан, манай газетын редакциин коллектив олон мянган уншагшадайнгаа зүгhөө аха дүү Монголоо ерэhэн айлшадаа халуунаар амаршаараа, зохёохы ежэлдань үндэр өндөр ажалта хүсэжэ байhанаа мэдүүлэ.

Манай газетын түсхай корреспондент Ц. ДОНДОГОЙ МНР-эй ардай артист, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Ц. ГАНТҮМЭРТЭЙ уулзажа хөөрэлдэhэн юм. Тэрэнь — уншагшадай анхаралда.

—Гактүмэр-гуай, уласайнгаа үндэhэн hайндэрые хаяда үгтажа бэйна гээшэ бэзэт даа...

— Тэрэ яаха вэ-э! — гэжэ ёhотойл монгол хүнэй маягаар, халуун сэдьхэлhээ хэлэбэ. — Ураг түрэл зондоо ерэзд байна чуу! Ажал ехэ, hайндэр hанаха сулөө байгаагүй.

— Зуб даа. Урдань ганса нэгээрээ, хоёр-гурбаараа ерэзд, буряад анда нүхэдтээ хамта монгол гү, али совет авторнуудай зүжэгтэ нааадаад бусадаг hэн аабзат. Харин мүнөө бүхэли коллективээрээ ерэхэдэ, хаРюусалга тон ехэ байhан байха.

— Хэлсээнгүй! Наhатайшье, залуушье артистнар, дарганарhаа эхилээд, гримшэн, гэрэл түяа тааруулагша хүрэтэр барандаа ерэнхэй. Харюусалга ехэ. Тезд Хоца Намсараевай ХҮНЭЙ хуби заяан гээшэ таажа болошогүй теабари юм даа. Энэ хорбоо дэлхэйдэ эрэ зэрэгэй хоёр збэр шэнги hалангуй эжэлшэжэ ябахэ ахатай байгаа hэм.

Аха бидэ хоёр бага наhанайнгаа жаргалтай үдэрчүүдтэ бишыхан шэхэрээ хубаалдан эдижэ, амидарал гээшэ тэрэнэй юрэ бусын hайхан амтан шэнги байдег юм гэжэ этигэдэг бэлэйбди. Аха бидэ хоёр хэзээшье бэе бэеhээ hалахагүйбди, тэрэнhээ байтагай айл гэр болоодшье байхадаа, зулай зулайгаа гэшхэжэ түрэhэн шэнгеэрээ хаяа хаяагаа түшэн амидархабди гэжэ яриладаг hэмди. Тезд багымнай hанал хүсэл бэелүүлэгдэхэ аргагүй байшоо. Арай арайхан дунда hургуулиин табадугаар ангиин богоhые алхаба гү, али үгы гү... Ахамни гэнтэ түргэн үбшэндэ нэрбэгдэжэ, малай хулаар таhалагдан үнаhан хабарай сэсэг мэтээр холодон ошоо бэлэй.

Хүчэй сэдьхэлэй гунигые hэргэдэг намарай сагташье, хабарай үвнгата удэрнүүдтэшье би ходоо ахаяя үгылэн голхоржо, ехээр үйдадагби. Энэ ямар ушартай гээшэб?

Ингэжэ би нэгэтэ намарай шаргал удэр хурганайнгаа забhарсаар нюдэ ялбуулhан нарен ёедэ гэдэргээ хаража хэбтээд өөрhөө асуубаб. Юhэдэхи hарын hүүлшын удэрые хойто жэл хүрэтэр удэшэжэ байhан юумэдэл, уяхан сагаан хүhэн набша намаагаа hаршагаануулан найгажа. Хажуудамни Онон шуурэн, шааян урдаха.

Ононой гарам дээрэ зон ехэл шуурэтай, гараха эзлжэгээ хулсэhэн машинануудай дуун хүчүүдэй хашхэрээнтэй худхагдан соностоно. Ехэ үертэй гол руу туужа оруулhан hүрэг адуун үнэнай эрьюулгэдэ хэмагдаг, гансаг толгойн шохойдоо турьяhаар тамаржа ябахань харагдана. Саада эрьеhэнь адуушадай хуугайлсан шуты бургаahаар суурэатан тарана. Ганса жаахан модон онгосо гарамhаа арай холуур наашаа шэглэнэ. Дээрэнь геологуудай аянай ногоон самсатай худэр эрьн hуунан дүрсэ үнанда hүүдэртэн харагдана. Арба хаяа гаран наhанай жаахан хубүүн онгосын hүүл багань hуугаад залажа, модон халбога мэтэ дүрбэлжэн hэлюурээр долгидые эсхэн hэлюурдэнэ.

Тэрэнэй шэнэбтэр малгайн hарабша доогуур хубүүнэй hаядаа зайуулаагүй үрэзгэр үнэниинь бултайна. Баhа тэрэ үбдэгhөө дээгүүр гараhан ута туриигэй үнаhай гуталтай нимгэн сэнхир тэолигтэй байба. Тэдэнэр «манай тэргэтэй» хэдэн саг носолдохо бололтой. Би хажуудань хиндэ hанаагаа зобоhон амитан байха болоноб.

— Та ингэжэ үйдажа зогсоод юу хэхэбта. Гол дээрэ ошоhонтнай дээрэ. Би таниие голой саада талада гаргажа үгэхэмни гү? — гэжэ тэрэ нам руу хараад энеэбхилэн хэлэбэ.

— Тезд машинамнай... — гэжэ би уг-маг гэбэб.

— Та ядахадаа загаhа баригты. Эндэ томо тулатай тохой бии. Минии хахуули-зэбсэг онгосо дотор хэбтэнэ. Би машиныетнай зэhэжа дуулhатар тэнда тула барижа үгэhүү, — гэзд тэрэ хубүүн hэргэнги нюдөөр шэртэбэ.

— Та ябагты, хамаагүй. Бидэ заhабари хэжэ ядахагүйбди, — гэжэ жолоошомнай минии загаhанда хорхойтойе мэдэхэ хадаа хэлэбэ.

Бидэшьэ дуратайгаар ябабабди. Хубүүн бидэ хоёр жаахан онгосодо hуужа, нүхэрни хахинаhан хоолойгоор дуу дуулажа ябабэ. Үерлэhэн үhанай урасхалые хушуугаараа зуhэжэ жэжэ онгосомнай нүгөө эрьеын зуг шэглэжэ, хөөhэтэй долгиие хоёр тээшэнь нран зудхэнэ.

— Хүүн, ши хэн гэжэ нэрэтэйбши? — гэжэ тэрэнэй дуулажа дуулhаха хирэдэнь асуубэб.

— Батсуурь гэдэг...

— Аба, эжышни хаана байдаг бэ?

—Аба, эжы гү? Абамни холо байдаг. Мачай аба гэшэ hурхэй хүн даа! Онгосо жолоододог.

— Ямар онгосо?

— Ягааб даа, мунгэн сагаан онгосо... Та хераа hэн гүт? Хаа-яа Онон дээгүүр зүүн тээшэ гарадаг юм. Эжымнай баhал гайтай хүн. Энгэрэрээ дүүрэн орден, медальтай. Өөрөө ехэ hайн зантай Намда ходо шэхэр үгэдэг.

— Юу хэдэг юм?

— Ушеэ hаадаг... Би баhа ахаhатаа загаhаhаа хубаалдажа үгэдэгби. Тэдэнэр ехэ hайн уледууд... Намда иимэ малгай үгөө hэн. Энэ гуталшье баhа....

Би гайхангяаю хөөрэжэ дуулhахыень хулэжэ байгааб. «Ямар жэгтэй хүбүүн бэ? Эхэ, эсэгэhээ холо ябадагынь ямар ушартай юм ааб даа» гэжэ марганаб. Бидэ хоёр тулада хахуули хаябабди. Нарихан хоолойтой бугаа онгосоhоо абажа, намайе тэрэ алдангуй дахана. Тиигэзд түрүүшээр загаhанай татажа эхилхэлээрнь, «ябууд түргөөр! Ябууд түргөөр!» гэжэ хашхарhаар үhа руу орожо, хахуулиин нарин сагаан утаhаниаа шангаажа байгаад, тулые буудаба. Энэнь хоёр наhатай томо тула байгаа. Батсуурь хүлөө газарта хүргэхэзэ болитороо баярлан, шэрайнь улаа бутаран байжа, загаhаяа эрьедэ гаргаба.

Наран орой болобо. Холын тошаланда татаhан hүүдэр хара бараан үнгэтэй боложо, бургаhанай забhараар орой намарай hэрюун hалхин hэршэгнэн үлеэбэ. Машинамнай ябахаар бэлэн болоо. Жолоошон гарайнгаа тоhые арашажа, hуурия эзэлбэ.

— Баяртай, ахай! — гэжэ Батсуурь гараа үргэн даллана.

— Баярта! , hүүлдэ ерэзрэй! Заабол ерэзрэй! Би танда энэзэлээ hураггүй томо тула баригжа үгэхэб, — гэжэ дүүгэрhаар Батсуурь hуурині... ...дэлhэн машинын сонхо тушаа гүйнэ.

Бидэ бярвааза... (перевозоор) Ононие гаталбабди. Ононой гарам дээрэ соностоhон тэрэ нэгэ хүбүүнэй хахинаhан дуун дуулдhан шэнги болоо бэлэй.

Чимит-Рэгзэн НАМЖИЛОВ
Буряадшалба.

Наран, наран наашаа,
hүүдэр, hүүдэр саашаа...

гэжэ үхибүүнэй нарихан хоолойгоор тэрэнэй дуулахада, модон бүхэн дабтаhан шэнгеэр шуугаараа суурэатана. Гэнтэ харан гэhээ, үнөөхи эрье дээрэ шуурэлдажа байhан олон аяншад элдэб тоосолдоогоо оорhорынь модоhоо торгоогоод, hүүлээрнь үнөөхи хүнтэсэ хамта минии хажуудахи бургаайгаа саагуур далда оробо. Бишье машина руугаа ошобоб.

Тэрэ минии жаахан байхадэ, эзэм дээрэ hуулгадаг байhан юм. Намда баhа эгэшэ бии. Намhаа дээгүүр ангида hурадаг юм. Тэрэ намайе ахатайб. Тэрэ минии жаахан байхадэ, эзэм дээрэ hуулгадаг байhан юм. Намда баhа эгэшэ бии. Намhаа дээгүүр ангида hурадаг юм. Тэрэ намайе Үерлэhэн ехэ үhа эрьв өөдөө хаялан байна. Бярвааза... хашаа түшэжэ, үhа руу хараад ябахедамни;

hайхан Хангайн бугань
hалаагаа дамжаад урамдана.
hайхан түрэhэн эжыгээ
hанахал бүреэ дурсанам...

— гэжэ хүүгэдэй хахинаhан хоолойгоор Батсуурийн дуулахань соностобо. Харахадамни үнөөхи жаахан онгосо Ононой урасхалда hэжүүлэн ябэбэ. Бярвааза... үбгэн хажуудамни зогсоод, тэрэ онгосыо шэртэнэ. «Хөөрхэй... Уншэн амитан дуулаха дуратай байдаг юм даа», — гэжэ үбгэн hанаа алдаба.

— Юун гэнэт? Батсуурь гү? Эхэ, эсэгэтэйб гээ бэшэ hэн гү? — гэхэдэмни:

— Ходо тиигэжэ яридаг юм даа. Уншэн амитан ха юм даа. hургуулиингаа амаралтада manайда ерэзд, жэмэс түүдэг, энэ жаа онгосоор сааша наашань амитаниие гаргажа ябадаг юм. Зөөлэн үрин зантай аад, зоной дунда багажа ядадаггүй. Юрэ гансаардаха хүн бэшэ даа.

Би тэрэ жаа онгосын зуг руу харабаб. Эршэтэй үндэр долгиие эсэхэhээр тэрэ багахан онгосо эрье руугаа зудхэжэл ябаба. Үерэй үhан тэрэнэй замда hаалга болохые оролдобошье, тэрэ бишыхан онгосо урагшаа тэгүүлжэл ябаба.

Бидэнэй эрьедэ гарахада, Батсуурь даулахаяа болижо, жэжэхэн сагаан гараа дээрэ үргэн даллаба. Би харюудань «баяртай!» гэжэ хашхарбаб.

Сэдьхэлни хүнгэн үйдхарта дайрагдаба. Яагаад иимэ болобоб гэжэ мэдэхэ аргагүй байгаа бэлэй. Батсуурие хайрлахатаяа хамта, тэрэнэй юрэ үнэн үреөhэн хүнэй шэнжэгүй шарайгаар улаа бутаруулан ярihан аба, эжы, аха, эгэшэ тухай хөөрөөень би дурсан hанажа ябабаб.

Тэрэ үншэн хүн бэшэ байгаа Яахадааб гэхэдэ, хүниие hайн hэйханаар hанажа ябадаг тэрэнэй зан абари өөрынь үншэн бэшэ болгоо бшуу. Гэхэ зуура, би юун тухай бодожо ябаабиб? Ядахын сагта гансашье удаа би хүниие баярлуулжа үзөө гээшэ гүб?

Сэдьхэлни гуниглахынгаа хажуугаар баярай мэдэрэлдэ абтаба. Сэдьхэлдэмни байhан мүү муухай бодолнууд холодон, зурхэндэмни Ононой гарам дээрэ соностоhон тэрэ нэгэ хүбүүнэй хахинаhан дуун дуулдhан шэнги болоо бэлэй.

Чимит-Рэгзэн НАМЖИЛОВ
Буряадшалба.

ШЭНЭ БАЙДАЛАЙ ШЭНЖЭНҮҮД

ХҮНҮҮДЫЕ АЖАЛААР ХАНГАЛГА, ТҮСЭБЛЭЛГЭ

Мүнөө Монголой Арадай Республикада ажалай нөөсэнүүдые ашаглалгые hайжаруулха, хүдэлмэриин шэнэ hууринуудые байгуулха асуудалнууд орёо хурсаар табигдана. Энэ жэлэй январь hарада үнгэргэгдэhэн хүн зоной тоо бүридхэн абалгын үедэ 27,5 мянган хүн ниитын ашатай түпатай ажалда хөбаадуулагдадаггүй байгаа гэжэ элирүүлэгдээ hэн. Тэдэниие ажалда түбхинүүлэн оруулха талаар абтаhан хэмжэснүүдэй ашаар 12,6 мянган хүн ажалладаг болоо. Дээдэ, дунда, түсхай дунда hургуулинуудые, училищинуудые дүүргэhэн 70 мянган шахуу хүниие. Арадай армиин албанhаа табигдаhан хэдэн мянган залуушуулые ажалаар хангаха гээшэ мүнөө үеын гол зорилго мүн. Гансал гүрэнэй капитальна hомолонгоонуудай ашаар хүдэлмэриин шэнэ газарнуудые байгуулха гээшэ хүшэр хүндэ байhаниинь эли. Предприятинуудай доторой арга нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэнэзр хэрэглэлгэ, эрхэтэдэй кооперативна ба хубиин ажал ябуулгые хугжөөлгэ хадаа хүдэлмэриин шэнэ газар байгуулха шухала үндэhэ hүүри болоно.

БИОГАЗ — hАЙН ТҮЛИШЭ

Биогазые үйлэдбэрилхэ талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээндэ ООН-ой харгалзалга дороо Монголой эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэл болон Австриин «Би-ви-ти» фирмэ гараа табиба. Тэрэнтэй зохилдуулан, сүүдхэдээ 500 хүрэтэр кубометр биогаз абадаг тухэрэлгэ Улаан-Баатарта барижа, хабсаржа захалаа. Сүүдхэдээ 1-hээ 40 кубометр хүрэтэр биогаз үйлэдбэрилдэг 20 гаран туршалгын тухэрэлгэ МНР-тэ хүдэлжэ байна. Биогаз хадаа ехэ элшэ дулаа үгэдэг, модондо орходоо упhатай юм. Тэрэнэй 1 кубометрынь 1—2 киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэдэг. Мүнөө үедэ эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд Чехословакиин мэргэжэлтэдтэй хамта биогазые ашаглаха талаар туршалгын хүдэлмэри ябуулна. Биогазые дизельнэ двигательнүүдэй түлишэ болгожо хэрэглэхые тэдэнэр ехэ оролдолго гаргана. Энэ талаар гадаадын ханиная-райнгаа дүй дүршэлые шэнжэлэн шудална.

ТАМХИНАЙ АМhАРТАНУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

Гүрэнэй музей соо хадагалагдажа байдаг эртэ үрдын тамхинай амhартануудые Улаан-Баатарта табигдажа харуулагдана. 130 гаран өөрсэ шухаг бүтээлнүүд. 2 сантиметрhээ дээшэ бэшэ үндэртэй, шэрэ, шаажангаар, заанай яhаар, модоор, мүн бүсад шулуунуудаар хэгдэhэн үнэтэ шухаг зүйлнүүд эндэ табигдана. Эдэнэй олонхинь XIX зуун жэлдэ бүтэгдэнхэй. Урдандаа тамхинай амhарта эзэнэйнь очсо шухаг омогорхолой хэрэгсэл болодог байгаа бшуу. Эрэшүүл тамхинай амhарта заабол абажа ябадаг hэн. Эндэ табигдаhан тамхиней амhартануud, хараха маягта, юрын шэнгишье hаа, ехэ гүнзэгы удхатай, hонирхолтой байгаа. Мүнөө үедэ Гүрэнэй музейн жасаhаа абтаhан тамхинай 10 амhарта ФРГ-дэ табигдажа харуулагдана. Монголой этногрефиин ба арадай уран бэлигэй выставкэ ФРГ-дэ нэгэдэ.

ШЭНЭ БҮЛГЭМ

«Монгол морин» гэhэн бүлгэм Түбэй аймагай захиргаанай түб болохо Зуунмод хотодо байгуулагдаа. Монгол үүлтэрэй адуун hүрэгые дэлгэрүүлхэ, үүлтэрыень hайжаруулха, адуушадай дүй дүршэлые дамжуулха гэхэ мэтэ зорилгонуудые бүлгэм урдаа табина. Монголой зарим аймагуудта, сомонуудта бүлгэмэй филиалнууд нэгдээ. Хүнүүд hайн үүлтэрэй гүйгөөшэ моридые, мунга, адуушадай зэр зэмсэгүүдые, хэрэгсэлнүүдые Монголой бүхы заха бүлангуудhаа иишэ эльгээнэ. Бүлгэмэй гэшүүдэй тоо 400 хүнгэ хүрөө. Эдэнэй дунда хэрнин оронуудай эрхэтэдшье бии. Адуу үсхэбрилгэ хадаа Монголой мал ажалай шухала hалбари мүн. Түхэреэн жэлдэ хэрэг ябадаг монгол морин хүнүүдтэ айраг (сэгэз) үгэдэг.

(Монголпресс — АПН).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ШЭНЭ ГАЗЕТЭ МҮНДЭЛӨӨ

Үндэhэн арадайнгаа ёhо заншал, түрэл хэлээ улам hайнаар хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөөнүүд Ага нютагай хүн зоной дунда үнинэй болодог байгаа. Хубилган шэнэдхэлгын үедэл бидэ үгэ хэрэг хоероо элсүүлэж, hачаhандаа хүрэхэ, hарбайнгаа абаха арга боломжотой болообди. Түрэл буряад хэлэн дээрэмнай «Толон» гэжэ бээ даанхай газетын хэблэгдэжэ эхилhэн ушар энээндэ бодото гэршэ болочо.

Партиин окружкомой, окргүйсэдкомой үмэнэhөө хэблэгдэжэ эхилhэн уран зохеолой, олониитын-улас түрыч энэ газетэ долоон хоногой нэгэ дахин 12 нюур дээрэ барлагдадаг байха юм. Шэнээр байгуулагдаhан газетын хүдэлмэрилэгшэдэй тон еэ ороолдолгын ашаар энэ оной ноябриин 1-дэ «Толоной» түрүүшын номер мүндэлжэ, мөнөө гурбан номер гараад байна. Агын үргэн талын нютаг бүхэнэй олохон хүнүүд шэнэ газетэдэ тунхаглагдаhан hонин бүхэниие сэдьхэлээ ханангяар, анхарал ехэтэйгээр уншажа үрмашаба. Харин ухаамгай бэрхэшүүлынь Ага тосхоной «Союзпечатиин» киоскhоо үглөөгүүр эртүүр энэ газетэ худалдажа абгад, танил тала зондоо, үетэн нүхэдтөө тэрээн соо бэшэгдэhэн hонин хөөрэнэ.

Гэхэтэй хамта мөнөө би Агын дайдада бээ даагаад түрэлхи хэлэн дээрэмнай хэблэгдэжэ эхилhэн газетын түрүүшын номерой хуряанги шэнжэлэл «Буряад үнэнэй» уншагшадта дурадханаб.

Газетэ Агуу Октябриин 72-дохи жэлэй ойдо зорюулагдаhан түрүү бэшэгээр эхилбэ. «Толон» газетын нэгэдэхи номерой гараhан ушараар дашарамдуулан, партиин окружком болон окргүйсэдком хүдөө бэшэгшэдые, журналистнуудые, полиграфистнуудые амаршалаа.

Энэл нюурта округ дотор болоhон элдэб тобшо hонин тунхаглагдаба. Хоердохи нюурта «толонойхидые» амаршалhан амаршалгануд «Буряад үнэн» газетын, «Байгал» журналай редакцинуудай, Буряадай Уран зохеолшодой холбооной үмэнэhөө толилогдобо.

Газетын корреспондентнуд Баатар Шагдаров, Болод Дабасамбуев гэгшэдэй СССР-эй арадай депутат Цырен Нимбуевтай хэhэн хөөрэлдөөн мүнлэ энэ нюурта дурадхагдажа, уншагшадай анхарал заатагүй татаhан байха. «Толоной» гурбадахи нюурта «Эбтэй зетэй бүлэ соо», «Уридлан ябагшад» гэжэ ниитэ гаршагууд доро хэдэн корреспонденци, зураглалнууд толилогдобо.

Түгшанай «Онон» колхозой таряан ажалай звеное даагша Бата Базароной «Арендын арга—амжалтын түлхүүр» гэжэ томо статья газетын удаадахи нюурта толилогдоhон материалнуудай голынь болоно. Табадахи нюурта энэ жэлэй үнгэрhэн 9 hара соо округой экономикын хэр зэргэ хүгжэhэн тухай шэнжэлэл дэлгэрэнгыгээр үгтэбэ. «Толоной» 6-дахи, 7-дохи нюурнуудта «Хүхэ сэхиир Алханын боорhоо Хаан-Уулын хормой хүрэтэр» гэжэ ниитэ гаршаг доро Ага нютагай ажабайдалда боложо байhан элдэб hонин ниитэлэгдэ. Хэдэн олон фото-зураггуд эндэ үгтэжэ, толилогдоhон материал бүхэнэй удхыгань дэлбэлэн элирхэйлнэ.

«Баян-Мандалай эзэд» гэжэ статья дотор Зудхэлэн нютагта байгуулагдаhаа нимэ нэрэтэй ажахын залуушуулай нэгэдэл тухай хөөрэгдэнэ. Авторынь —«Родина» колхозой комсомолой эхин эмхиин секретарь Г. Сультимжамсоев. Газетын 9-дэхи нюур бүхыдөө округой уран зохеолшод, шүлэгшэдтэ үгтэhэн байна.

Вашингтоной университедэй профессор Роберт Рупенан «Буряадай интеллигенци» гэжэ түүхэтэ очерк «Толоной» удаадахи нюурта толилогдожо, олоной анхарал заатагүй татаа ха.

«Байгаали — манай гэр» гэжэ ниитэ гаршаг доро hонирхолтой хэдэн зүйлчүүд хэблэгдэбэ. Газетын эсэсэй нюурта Алханын Үудэн-Сүмэ тухай домог, «Боосолдоон» гэжэ үгүүлэл, спортыч hонин толилогдожо, тэрэниио шэмэглээ гэжэ hанахаар.

«Толоной» түрүүшын номерой хуряанги шэнжэлэл хэзэ байхадаа, тэрээнэй «ута наhатай» байха байhанда этигэнэб. Редактор Цырендондок Гонгоров түрүүтэй дүршэлтэй журналистнуд Борис Рабдано, Жаргалан Дашиев, Болод Дабасамбуев, Баяр Батажапов, Баатар Шагдаров, Октябрина Дамдинова, Цыжидма Базарон, Доллгор Красовская, Цыпелма Цыбенова, Сэсэгма Батамункуева гэгшэд «Толон» газетын мүндэлгэн түрэхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалгабад. Абьяас хүсэлөө улам арьбадхажа, түрэл нютагайнгаа түүхэ, намтар мөгтөн түүрээхэ, ажабайдалаа үнэншэмэ зүбөөр зурагаан хөрөөлхэ, арад зоноо үнэн сэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ талаар эдэ нүхэдэй хойшодоо улам эршэмтэйгээр ажаллаха байhанда этигэнэбди.

Б. ГАРМАЖАПОВ,
манай корр.

Хүндэтэ нүхэд, hайндэрээр!

ТЕЛЕВИДЕНИ

НОЯБРИИН 26-hаа ДЕКАБРИИН 3 ХҮРЭТЭР

ВОСКРЕСЕНИ, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.15—Ритмическэ гимнастика. 9.45—«Спортлотогой» тираж. 10.00—Үхибүүдтэ дамжуулга. 11.00—Советскэ Союзда алба хэнэб! 12.00—Үглөөнэй почто—12.30—Дэлхэйе тойрон. Альманах. 13.30—«Волшебник Лала»—онтохон. 15.00—Хүгжэмтэ киоск. 15.30—Нээмэл үүдэнүүдэй үдэр. 16.30—«Хараа бодол». 17.30—Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «hолонго» гэhэн улаасхоорондын VIII фестиваль (Югослави). 17.50—Худөөгэй ажал хэрэгүүд. 18.50—РСФСР-эй хото городуудай телестудинууд. 19.20—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.50—Мультфильм. 20.15—Москвагай гүрэнэй симфоническа оркестр наадаха. 20.40—А. Адоскин. «Ваш доброжелатель, Козьма Прутков»—зүжэг. 22.00—7 үдэр. 23.00—«Хэтэдээ мүнхэ зүйлнүүд тухай бодолнуудд». 23.15—Уран hайханай гимнастика. 00.15—Хүгжэмтэ яармаг.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Зарядкада зогсогты. 9.15—Экран дээрэ 01 албан. 9.45—«Я тебя люблю»—уран hайханай фильм. 11.05—Бултанда хабаатай спорт. 11.20—«Хэрбээ тэды хүрөө hаа...» 12.05—Шэнэ hонин. 12.15—«Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр, бидэнэрhээ үлүүгээр хэ». 13.15—«Большой Кремлевский дворец»—баримтата фильм. 13.50—Элүүр энхэ ажабайдал

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Эхилжэ байгаа спортсменүүдтэ чемпионуудай зүбшэл заабаринууд. 10.20—«Асса»—уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 12.50—«Очевидное-невероятное» гэhэн damжуулга. 13.50—Фильм-концерт. 14.20—Уран зурааша Н. Андроновой мастерской соо. 14.35—Баримтата фильм. 15.00—Уран hайханай гимнастикаар Интервидениин кубок. 16.00—«Фокусник» — фильм-концерт. 16.35—Түрэл хэлэниинь—яхад. 17.15—Хүүгэдтэ зорюулагдаhан damжуулга. 18.15—Бидэ ба экономико. Бүхэсоюзна научно практическа конференциин материалнуудаар. 19.00—Уран hайханай гимнастикаар Интервидениин кубок. 20.45—СССР-эй арадай артист А. Дикий. 22.00—Время. 22.35—«Отец в командировке»— 3 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. (Югослави). 23.25—Мурэнэй симфоническа оркестр наадаха. 16.15—«Огни на реке»—үхибүүдтэ фильм. 17.30 — Баримтата фильм. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Гаазар дэлхэйн үхибүүд юун тухай дууланаб. 19.00—Философиин темэдэ хөөрөөн. 19.45—Мөнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ. 20.00—«Семья үйгура»—телефильм. 20.30—Шатанууд. 22.00—Время. 22.35—СССР эй МАД мэдээсэнэ. 22.45—«Отец в командировке»—3 серитэй уран hайханай фильм. 2-дохи сери. 23.45—Мөнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15—«Байгаалиин нюусануудаа». 9.35, 10.35—Географи. 8-дахи класс. 10.05, 11.05—Француз хэлэн. 11.35, 12.35—Географи. 7-дохи класс. 12.05—Шэнэ hонин. 13.05—«Где-то гремит война»—3 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. УЛААН-УДЭ. 17.50—Хүбүүд, басагад, гэрэшэ юун гэзэб! 14.25—[illegible] даадын hурагшадай уран [illegible] ханай булгэмүүдэй бүхэсоюзна фестивалиин лауреануудай [illegible] церт. 15.00—hурагша басагадта[illegible] зүб ябадалтайгаар хүмүүжүүлэ[illegible] тухай. 15.25—«Эстониин [illegible] фильм». 16.25—Мультфильм. 16.35—ФРГ-гэй телевидениин программа. 17.55—М. А. Б[illegible] гаковаи ажаhуулhан гэрэтэ[illegible] зен эмхидхэхэ тухай. 18.25—[illegible] Баримтата фильм. 18.55—СССР эй МВД мэдээсэнэ. 19.05—К[illegible] позитор Э. Денисовэй бүтээ[illegible] нүүдэй үдэшэ. 20.00—Пр[illegible] клуб. 1-дэхи хубинь. 21.00—«[illegible] галан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Пресс-клуб. 2-дохи хубинь. 22.00—Долоон үдэр. 23.[illegible] —Пресс-клуб. 3-дахи хубинь. 01.15—Шэнэ hонин.

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Мультфильмнүүд. 10.05—Фильм-концерт. 11.10—Хүүгэдтэ зорюулагдаhан damжуулга. 12.10 — Хүгжэмтэ damжуулга. 12.30—«Россин түүхэ тухай». 13.30—Уран hайханай гимнастикаар Интервидениин кубок. 14.30—А. Адоскин. «Ваш доброжелатель, Козьма Прутков»—зүжэг. 15.50—Москвагай Гурэнэй симфоническа оркестр наадаха. 16.30—Түрэл хэлэниинь—яхад. 17.30—Хүүгэдтэ зорюулагдаhан damжуулга. 18.15—Бидэ ба экономико. Бүхэсоюзна научно практическа конференциин материалнуудаар. 19.00—Уран hайханай гимнастикаар Интервидениин кубок. 20.45—СССР-эй арадай артист А. Дикий. 22.00—Время. 22.35—«Отец в командировке»—3 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. (Югослави). 23.25—Мөнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.20—Байгаалиин нюусануудаа. 9.35, 10.35—Литература. 8-дахи класс. 10.05—Итальян хэлэн. 11.05—Ород хэлэн. 11.35, 12.40—Түүхэ. 6-дахи класс. 12.05—Энэнь дэлхэйн хүнүүдэй hанаае зобооно. 13.10—«Наследство»—уран hайханай фильм. УЛААН-УДЭ. 18.20—«Уянга» (буряадаар). 18.50—«Номой далай руу аяншалга». 19.20—Байгал. 19.40—«Талын галнууд» (буряадаар). 20.25—Улаан Хө[illegible] hэнэй булгэмүүдэй фестиваль[illegible] ликанска комитедэй түрүү[illegible] шэ В. П. Балдановатай хөөрэлдөөн. 20.30—Соносхолой. МОСКВА. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Сталинай үеын хардалга[illegible] дэлгэhөө хохидогшод тухай телеочерк. 22.00—Время. 22.35—Баримтата фильмын [illegible] 23.20—«Углөөнэй почто—[illegible] жэмтэ damжуулга. 23.50—[illegible] hонин.

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Гаазар дэлхэйн үхибүүд юун тухай дууланаб. 10.20—Жэлэй дүрбэн саг. Ноябрь. 11.20—СССР эй арадай артист А. Дикий. 12.35—Дэлхэйе тойрон. 13.35—Баримтата фильмүүд. 14.20—Гүрэнэй Д. Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 14.30—Хоккейгээр СССР эй чемпионат. «Динамо» (Москва)—«Динамо» (Рига). 16.30—Л. Бетховеной сонатануудые РСФСР-эй габьяата артист Г. Соколов гүйсэдхэхэ. 17.10—Баримтата фильмүүд. 17.40—Хүүгэдтэ зорюулагдаhан damжуулга. 18.45—Югославиин телевидениин программа. СФРЮ-гэй мүндэлhэн үдэр. 19.45—Мөнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ. 20.00—Дэбжэлтэ. Мэдээсэл. Соносхол. 20.30—Экономико ба хуули. 22.00—Время. 22.35—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 22.45—«Отец в командировке»—3 серитэй уран hайханай фильм. 3-дахи сери. 23.45—Мөнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15—«Байгаалиин нюусануудаа». 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 10.05, 11.05—Немец хэлэн. 11.35, 12.35—Физикэ. 7-дохи класс. 12.05—Шэнэ hонин. 13.05—«Где-то гремит война»—3 серитэй уран hайханай фильм. 2-дохи сери. УЛААН-УДЭ. 17.50—Хүбүүд, басагад, 18.30—Республика дотор мотоспорт хүгжөөлиин [illegible] далнууд. 19.10—Байгал. [illegible] —«Эхэ нютаг» (буряадаар). 20.15—Хойто Транссибэ[illegible] езднууд ото ябадаг бо[illegible] МОСКВА. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Чечено-Ингушой АССР-эй [illegible] телерадио. 22.00—Время. [illegible] —Эстрадна программа. [illegible] ли 2000». Джани Морандиин Лучио Далла ба [illegible] 00.05—Манай саад. 00.35—[illegible] нэй hонин.

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Фильм-концерт. 10.20—Шатанууд. 11.50—Хүүгэдтэ зорюулагдаhан damжуулга. 12.50—«Асаф Мессерер»—хүгжэмтэ фильм. 13.45—«Актер Виктор Коршунов» — фильм. 16.30—Шажан ба общество. 17.00—«Гурбан ниислэлэй республикануудаа». 17.30—«Агро»—журнал. 17.50—Шэнээр хүгжэлтын үе сагай хатарууд. 18.35—Мультфильм. 18.45—«Филл Донахью ба үхибүүд» гэhэн damжуулгатай В. Позднер танилсуулха. 19.45—Мөнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ. 20.00 — Соведүүдтэ — эсэг. 20.35—Свердловско киностудиин тухай. 22.00—Время. 22.35—«Ступень к Парнасу»—уласхоорондын телефестивалиин үргэлжэлэл. 23.55—Мөнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ. 00.10—«Ступень к Парнасу»—уласхоорондын телефестивалиин үргэлжэлэл.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15—«Байгаалиин нюусануудаа». 9.35, 10.45—Байгаали шэнжэлгэ. 4-дахи класс. 9.55, 11.05—Испан хэлэн. 10.25—«Поэт ба революци». 11.35, 12.35—Физикэ. 8-дахи класс. 12.05—Шэнэ hонин. 13.05—«Где-то гремит война»—уран hайханай фильм. 3-дахи сери. УЛААН-УДЭ. 18.00—Телеочерк. 18.25—Байгал. 18.50—Профсоюзуудай шэнэдхэлгын замаар. 19.20—Байгал. 19.40—«Синиие хайшан гэжэ hайна» хэб? 20.20—«Парти ба обзоо». КПСС-эй Улаан-Удын [illegible] комой нэгэдэхи секр[illegible] П. А. Чукреев damжуулга. 22.00—Время. «Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Ритмическэ гимнастика. 21.45—Залуушуулай [illegible] лана, хатарна. 22.00—[illegible] 22.35—«Анна на шее»—уран hайханай фильм. 24.00—[illegible] hонин.

ПЯТНИЦА, ДЕКАБРИИН 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Баримтата фильм. 10.00—Бухы хүнүүд циркдэ дуратай. 10.45—Свердловскын киностудиин тухай. 12.10—«Филл Донахью болон үхибүүд» гэhэн damжуулгатай В. Позднер танилсуулха. 13.10 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «hолонго» гэhэн уласхоорондын VIII фестиваль. (Югослави). 13.30—Баримтата фильмүүд. 14.10—«Лунев сегодня и завтра»—зүжэг. 1-дэхи, 2-дохи хубинь. 16.30 — Фильм-концерт. 16.50 — «Люша»—үхибүүдтэ фильм. 18.05—Фильм-концерт. 18.45—Мультфильмнүүд. 19.00 — Эрдэм ухаан: теори, туршалга бодото байдал. 19.45—Мөнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ. 20.00—«Плама» ансамблиин концерт. 20.10—«Кто знает?»—уран hайханай фильм (Италь). 22.00—Время. 22.35—Хараа бодол. 00.05—Хүгжэмтэ damжуулга.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 12.15—«Байгаалиин нюусануудаа». 9.35, 10.35—Түүхэ. 5-дахи класс. 10.05, 11.05—Англи хэлэн. 11.35, 12.35—Географи. 6-дахи класс. 12.05—Шэнэ hонин. 13.05—«Анна на шее»—уран hайханай фильм. УЛААН-УДЭ. 17.50—Тэхэ бабаньн hайндэр (буряадаар). 18.45—Буряад хэшэлнүүд. 19.20—Сонин ба ажабайдал. 19.15—[illegible] ороной hонинууд. МОСКВА. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Спортивна жуулга. 22.00—Время. «Нарвский водопад»—уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 00.40—Шэнэ hонин.

СУББОТО, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Манай саад. 10.05—Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ. 11.05—США-гай ЮТА штадhаа студентнүүдэй ансамблиин концерт. 11.35—Баримтата фильм. 12.40—Мөнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ. 12.55—Арадай аялга дуунууд. 13.15 — Илагшад. 14.15—Социалис оронуудта. 14.45—Ан амитадай аймагта. 15.45—Кино-мэдээсэл. 16.45—Москва—Вашингтон гэhэн телехүүргэ. 17.45—Гэр бүлын экран. «Республика ШКИД». 19.35—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.35—«Андрей Рублев»—уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.35—«Андрей Рублев»—уран hайханай фильм. 2-дохи сери. 00.15—«Хүгжэм-89» фестиваль. 01.15—«Псковой газар дайда».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Худөөгэй ажал хэрэгүүд. 10.20—РСФСР-эй хото городуудай телестудинууд. 10.45—Дэбжэлтэ. Мэдээсэл. Соносхол. 11.15 — Фильм-концерт. 12.05 — Шэнэ hонин. 12.15—«Карусель» — уран hайханай фильм. 13.25—Москвагай Кремль тухай баримтата фильм. 13.55—Харгын аюулгүй байдлые сахиха. 14.00—НБА-гай мэргэжэлтэ баскетболистнуудай дунда США-гай чемпионат. 15.00—Баримтата фильм. 15.30 — «Последний рейс «Альбатроса»—уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 17.45—Бултанда зүб спорт. 18.00—Шэнэ hонин. 18.10—Союзуудай байгаалиин программа. Колонно зал соо лиирно-уран hайханай фильм. 19.40—Хүгжэмтэ абоиемент. 20.40—«Амгалан нойрсогты, багашуулі». 21.15—Пи тэмдэг доро. 1-дэхи хубинь. 22.00—Пи тэмдэг доро. 22.35—Пи тэмдэг доро. 2-дохи хубинь. 00.10—Шэнэ hонин. 00.20—Пи тэмдэг доро. 3-дахи хубинь.

ВОСКРЕСЕНИ, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.20—Ритмическэ гимнастика. 9.50—Спортлотогой тираж. 10.00—Үхибүүдтэ damжуулга. 11.00—Советскэ Союзда алба хэнэб. 12.00—Үглөөнэй почто. 12.30—Аяншалагшадай клуб. 13.30 — Анимационно фильмүүдэй 1 бүхэсоюзна фестивалиин фильмүүд. «Крок». 14.10—Баримтата фильмүүд. 14.50—Хүгжэмтэ киоск. 15.20—Элүүр энхэ байлга. 16.05 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «hолонго» гэhэн уласхоорондын XIII фестиваль. 16.30—Хүүгэдэй мэдээсэлэй публицистическэ damжуулга. 18.00—Худөөгэй ажал хэрэгүүд. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Арадай уран бэлиг. 20.20—«Цыган»—4 серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—Долоон үдэр. 23.00—Врач-психотерапевт А. М. Кашпировскийн элүүр энхэн сеанс 5-дахи damжуулга.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Зарядкада зогсогты. 9.20—«Нарвский водопад»—уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.25 — Белоруссиин ССР-эй арадай хүгжэмэй «Живиша» ансамблиин концерт. 11.55—Баримтата фильм. 12.05—Шэнэ hонин. 12.15 — А. Вивальди. Хүгжэм. 12.30—Москвагай Кремль тухай баримтата фильм. 14.00—«Последний рейс «Альбатроса»—уран hайханай фильм. 3-дахи, 4-дэхи сери. 16.15—«Я выбираю любовь...» — баримтата фильм. 16.40—ФРГ-гэй телевидениин программа. [illegible] СССР-эй МВД мэдээсэнэ. [illegible] —«Эб найрамдал ба [illegible] телеочерк. 18.40—Кинонуудай [illegible] тин. 1-дэхи дубль. 20.20—Союзна [illegible] публикануудай киноп[illegible] кэ. «Шанс Берима Д[illegible] (Алма-Ата). 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуулі». [illegible] Уран зураашад тухай [illegible] нүүд. 22.00—Долоон үдэр. [illegible] —Киносерпантин. 2-дохи дубль.

ТҮҮХЫН ХҮШӨӨНҮҮДЫЕ ХАМГААЛАЯ!

«Хяагта хотын соёлой болон түүхын памятнигуудые хамгаалха тухай» Москвагай «Спецпроектреставрация» институдай хүдэлмэрилэгшэдэй зохеоhон ба Буряадай АССР-эй соёлой министерствын «Бурятпроектреставрация» гэжэ проектно-конструкторска бюрогой заhабари оруулhан проектые баталха тухай тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет hаяхан ababa.

Республикын Госплан, Госстрой, Соёлой министерство, арадай депутадуудай Хяагтын райгүйсэдком, Бүхэроссин соёлой болон түүхын памятнигуудые хамгаалха бүлгэмэй Буряадай отделени тус проектын ёhоор, Хяагта хотын түүхын памятнигуудые hэльбэн зэгэбарилха зорилгоор, түсэб табиха, проект зохеохоор уялгалагдаба. Тиин арбан гурбадахи табан жэлэй туршада 2000-дахи он хүртэтэр Хяагта хотын памятнигуудые аршалан хамгаалха зорилгоор арадай депутадуудай Хяагтын райгорүйсэдкомуудтай суг хэмта тусхай хэмжэ ябуулганууд ые хараалхыень республикын Соёлой министерство, Бүхэроссин соёлой болон түүхын памятнигуудые хамгаалха Буряадай отделени уялгалагдаба.

ШҮЛЭГҮҮДЫНЬ ЗЭДЭЛХЭ

Декабриин 5-да Шэбэртэ нютагта бэлигтэй поэт Дондок Улзытуевай мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаhан удэшэ үнгэрэгдэхэ юм. Заншалта энэ hайндэрэй үедэ уян жорхой үгын зээнэй шүлэгүүд олоор зэдэлхэ, дуунууд сууряатаха, хатар наадан дэлгэрэхэ болоно. Нютагай соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэрилэгшэд энэ ехэ хэмжээ ябуулгада бэлдэжэ, юрэдөө туха сүлөөгүй. hайндэрэй урда тээ эндэ волейболоор мурысөөнүүд үнгэрэгдэжэ, районой ажахыннуудай команданууд хабяяа туршахаар хараалагдана.

В. БОРИСОВ.
Бэшүүрэй район.

МУЛЬТФИЛЬМНҮҮДЫЕ ХАРУУЛНА

Гусиноозерск хотын эдиршүүлэй «Современник» клубай дэргэдэ байгуулагдаhан видеосалон нэгэ үедэ хаагдажа, үхибүүдэй сүлөө сагаа үнгэргэхэнь hонигуй болошоо бэлэй. Харин шуран, солбон хэдэн залуу хубүүд тус салониие дахинаа нээжэ, хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана.

— Долоон хоногтоо нэгэ удаа Уолт Диснеин мультфильмнүүдые үхибүүдтэ түлөөhөгүйгөөр харуулдаг байхабди. Ехэшүүлдэшье hонирхолтой фильмүүдые шэлэн абанабди,— гэжэ салониие даагша Евгений Протасов хэлэнэ.

С. БЕЛОБОРОДОВ.
Сэлэнгын район.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛОНО

Ильинка тосхон жэлhээ жэлдэ hайхан, болбосон түхэлтэй болоно. Модон гэрнүүдэй хажуугаар хирпиисээр, шлак-блогоор бүтээгдэhэн хэдэн дабхар гэрнүүд hархайн бодоно. Тосхоной эгээл тэг дунда хэдэн дабхар гэрэй барилга эхилэнхэй. Мөнөө дээрээ нэгэдэхи дабхарынь бүтэн болобо. Энэ гэртэ Ильинкын мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэд байрлаха юм. Тосхоной ажаhуугшадай эрилтэ хангадаг комбинат шэнэ жэл хүртэтэр баригдажа дүүрээд байхаер түсэблэгдэнэ. Тус комбинадай барилгада 60 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаха юм. Байшангай үрда хана дээрэхи үнгэтэ мозаика холоhоо хүн зоной нюдэ баясуулна. Эндэ радио- телемастерскойнууд, хубсаhа оёдог ательье, үнэ за hадаг кабинет, эд бараа түлөөhэтэйгөөр саг зуура хүн зондо үгэдэг ба хубсаhа угаадаг пунктнууд байрлаха юм.

Хуршэ Татаурово нютаг мүнлэ hайхан түхэлтэй болоно. Заводой микрорэйондо 18 хүдэлмэришэ гэр бүлэнүүдэй ажаhууха гэр баригдажа, хүн зоной ажаhуудал, байдал hайжарха болоно.

Т. НАГАЕВА.
Прибайкалиин район.

БАГАШУУЛАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭНЭ

Хэрэн тосхоной библиотекэ хоёр жэлэй саада тээ шаташаhан юм. Хэрэнэй дунда hургуулиин 3-дахи классай hурагшад түмэрэй хаядаhа, саарhа суглуулжа тушаагаад, ороhон мүнгыень шэнэ библиотекэ бариха хэрэгтэ damжуулжа, энэ hайхан үүсхэл гаргаа юм. Эдэниие интернат hургуулиин Горхоной дунда hургуулиин hурагшад дэмжэжэ, шадаха соогоо мүнгэ оруулба. Районой соёлой таhагай, районой түб библиотекын хүдэлмэрилэгшэд багашуулые халуунаар дэмжэн, нэмуудые, мүнгэ тус библиотекэдэ бэлэглээ. Жэшээнь, районой түб библиотекэ 120 ном damжуулаа юм. Захааминай районой библиотекэ 570 ном мүн лэ бэлэглэжэ, хуршэнэртөө туhалаа. Юрэдөө, 32 эмхи эн нангин хэрэгтэ мүнгэ damжуулжа, хамтадаа 10.860 түхэриг мүнгэн суглараа hэн. Тосхондо ажаhуугшад 2460 ном бэлэглээ. Нүүдэл-оньhоорууладамал колоннын барилгашад найман hарын туршада үргэн, салуу байшен барижа, Ангарск хотоhоо уригдаhан «Труд» гэжэ кооператив байшангые досоо, газаанаань гоё hайханаар шэмэглээ. Библиотекые нээлтэдэ зорюулагдаhан удэшэдэ колхоз, совхозуудай хүүхэдэрилэгшэд байлцажа, үнгэтэ телевизор, эд бараа, номуудые бэлэглэбэ.

Г. МОНКЕТОВ.
Түнхэнэй район.

ХЭБЛЭЛЭЙ ХЭРЭГЭЭР

Эндэ hаяхан Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй хэблэлэй ахамад редактор П. Шүгэр ба энэл хэблэлэй эрдэмтэ редактор Д. Темөртогоо гэгшэд Буряадай номой хэблэлтэй харилсаа холбоо тогтоохо зорилготойгоор сэхэдээ. Хорин районшожо, «Шэнэ Удэ» газетын коллективтэй, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаба. Айлшад монгол хэлэнэйнгээ мөнөөнэй байдал, жэлдээ хэды ном хэблэн гаргадаг, саашаннь түсэбүүд тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Монголдо ажаhуудаг арба мянган казахуудай түрэл хэлэнэйнь хүгжэлтые хараада абажа, тэндэ казах хэлэн дээрэ номууд олоор хэблэгдэг байна. «Шэнэ Удэ» газетын редактор Б-Д. Манзаев коллективэйнгээ ажал хэрэгүүдтэй айлшадаа танилсуулба. Эдэнтэй Буряадай номой хэблэлэй ахамад редактор Л. Танхаев ябалсаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хоринин район.

ТАРБАГАТАЙhАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ БҮЛТАДАА ХАБААДАХА

Тарбагатай hууринда ниитэ хүмүүжүүлэгшэдэй түрүүшын районно семинар үнгэргэгдэбэ. Арадай депутадуудай райгүйсэдкомой дэргэдэ байгуулагдаhан хуулиин hаhа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгүүдэй комиссин тэрэниие эмхидхээ юм. Үхибүүдые багаhаань хойшо хуули хүндэлжэ хүмүүжүүлхэ тухай сугларагшад хөөрэлдэбэ. Районой харгы ашаглалгын участогай механик Ерофей Степанович Федотов, энэл эмхиин хүдэлмэришэн Василий Иванович Тимашов, мүн хүдэлмэришэд Е. Е. Русинова, А. А. Медведева үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар нилээд дүй дуршэлтэй болоhон гэгшэ. Районой гушан хоёр хүүгэд гэмтэ ябуулга хэhэн, тиимэhээ эдэнэр хуулиин hаhа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгүүдэй комиссиин хиналтада абтаhан байха юм. Эдэнэр жэлэй эхиннээ 24 гэмтэ ябуулга хээ. Илангаяа Доодо-Саянтын үхибүүд оло дахин хулгай хээ. Хүмүүжүүлэгшэд хяралтайгаар сугларжа, үхибүүдые саашадань яагаад хүмүүжүүлхэ, мөнөө ye сагта хүсэ шадалаа нэгэдүүлжэ, бүлтадаа энэ хэрэгтэ хабаадаха тухай хөөрэлдэбэ.

ЭДИР ОЕДОЛШОД

Тарбагатайн дунда hургуулиин дэргэдэ байгуулагдаhан хубсаhа оёдог «Алёнка» кооператив гурбадахи жэлээ ажал хүдэлмэриеэ ябуулна. Тус кооперативые ажалай хэшээлэй багша Галина Анатольевна Абрамова хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэнэй орлогшоор арбан нэгэдэхи классай hурагша Людмила Суслова томилогдонхой. Басагад өөhэдөө бүд, шагта, утаhа худалдан абажа, багашуулай үмдэхэ гое hайхан плати, самса ехэ оролдосотойгоор оёно. hаруул hайхан үнгэтэй хубсаhан тэрэ дары худалдагдадаг юм. hурагшад өөhэдөө бухгалтераар, складые даагшаар, наймаашадаар хүдэлмэрилнэ. Нэгэ жэл соо эдэнэр хоор мянган түхэриг олзо олобо. Басагад өөhэдөө hара бүри тус тустаа хори хорин түхэриг сэлин абадаг. Таня Михеева, Оля Пентикова, Света Калашникова, Оля Монакова ба бусад уран гартаи оёдолшод байhанаа харуулаа.

Б. ЮРЬЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мөнөөдэй номерно

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүдэлмэри тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй тоосоон, ороhон соо боложо байгаа үйлэ хэрэгүүд тухай хөөрэhэн мэдээсэлнүүдэй суглуулбари